

Consiliul pentru Prevenirea Torturii

Mecanismul Național de Prevenire a Torturii

RAPORT

privind vizita preventivă efectuată la Izolatorul de detenție provizorie
a Inspectoratului de Poliție Hîncești,
în data de 30 mai 2017

**Raportul a fost elaborat de către
Membrii Consiliului pentru prevenirea Torturii:**

- *Ceslav Panico,*
- *Svetlana Doltu,*
- *Radu Nicoară,*
- *Oxana Gumenaia,*
- *Mihail Gorincioi*

Consiliul pentru Prevenirea Torturii a fost instituit la data de **24 octombrie 2016** în corespundere cu prevederile Legii nr. 52 din 2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsman).

Scopul Consiliului este de a proteja persoanele împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, în calitate de Mecanism Național de Prevenire a Torturii, în conformitate cu Protocolul Opțional la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante.

În conformitate cu prevederile art. 30 și 32 din *Legea nr. 52 din 2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsman)*, precum și conform p. 5 din *Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului pentru Prevenirea Torturii*, Consiliul pentru Prevenirea Torturii poate efectua vizite preventive și de monitorizare în locurile unde se află sau se pot afla persoane private de libertate.

I. PRELIMINARII/ INFORMAȚII GENERALE DESPRE VIZITĂ

La data de 30 mai 2017, între orele 10:35 – 12.20 min., membrii Consiliului pentru prevenirea Torturii (*în continuare Consiliul*) de comun cu reprezentantul Oficiului Avocatului Poporului (Ombudsmanului) au efectuat o vizită preventivă la Izolatorul de detenție provizorie al Inspectoratului de Poliție Hîncești.

Vizita a fost realizată în următoarea componență (în continuare Delegația):

1. Ceslav Panico – membrul Consiliului,
2. Svetlana Doltu – membrul Consiliului,
3. Radu Nicoară – membrul Consiliului,
4. Iurie Dubenco – Secția prevenirea torturii, Oficiul Avocatul Poporului

Scopul vizitei: Monitorizarea situației privind respectarea drepturilor persoanelor deținute împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante în Izolatorul Inspectoratului de Poliție Hîncești.

II. INFORMAȚII GENERALE DESPRE INSTITUȚIE

Izolatorul de detenție provizorie (în continuare IDP) al Inspectoratului de Poliție Hîncești se află la demisolul anexei clădirii Inspectoratului. Izolatorul este asigurat cu 10 celule.

Vizita a fost precedată de discuții cu Șeful IP și adjunctul acestuia. Discuțiile s-au axat pe scopul și obiectivele vizitei efectuate de către Delegație, precum și s-au solicitat informații generale despre instituție și probleme majore cu care se confruntă instituția și persoanele reținute/arestate.

Inițial, în timpul discuțiilor Șeful IP Hîncești a asigurat Delegația că activitatea izolatorului este sistată din anul 2013, precum că nici o celulă nu este funcțională, fiind sigilate și neutilizate. Tot el, a menționat că 1 sau 2 celule sunt folosite pentru deținerea persoanelor. Acesta a asigurat Delegația precum că majoritatea persoanelor cărora le-a fost aplicată măsura preventivă de arest și cei reținuți sunt transportați în mun. Chișinău. Delegației i-a trezit dubii referitor la abilitățile Șefului IP, care ar fi încercat să inducă în eroare cu privire la activitatea Izolatorului.

Problemele/impedimentele cu care se confruntă reprezentanții Inspectoratului de Poliție Hîncești, expuse de către reprezentanții Inspectoratului:

- Lipsa unor mecanisme clare pentru identificarea persoanelor reținute care nu dețin acte de identitate sau sunt persoane apatride, cetățeni străini fără acte de identitate, sau își însușesc o altă identitate;
- Fluctuația mare a cadrelor;
- Insuficiența surselor financiare necesare reparării izolatorului.

Totodată, Șeful IP a adăugat că reconstrucția Izolatorului este nerațională, deoarece necesită mijloace financiare considerabile.

Cu privire la transportarea preveniților și reținuților, Șeful IP a relatat că Inspectoratul are în dotare o autospecială, care corespunde standardelor cerute pentru transportarea persoanelor aflate în custodia poliției. Achiziționarea și utilizarea acestui mijloc de transport a fost posibilă grație suportului financiar al unor parteneri externi (donatori).

Accesul în instituție a fost asigurat fără anumite impedimente, inclusiv în sediul Izolatorului cu însoțirea Șefului adjunct al instituției.

În izolator, Delegația a constatat că erau deținute 3 persoane de sex masculin în **2 celule** (într-o celulă 1 persoană și în cealaltă 2 persoane). Mai mult, Șeful IP a comunicat că este utilizată și **a treia celulă, pentru detenția reținuților minori și femeilor. Cu toate acestea, din informația recepționată de la IGP, în cadrul IP Hîncești este funcțională DOAR o singură celulă. Delegația se arată îngrijorată de siguranța persoanelor, cât și de faptul că IP Hîncești utilizează alte 2 celule, neraportând acest fapt conducerii IGP al MAI.**

Toate cele 3 persoane reținute/deținute (dintre care o persoană de gen masculin în etate) au fost intervievate în condiții de confidențialitate.

Delegația a avut acces neîngrădit la oficiile și încăperile solicitate a fi vizitate, în special:

1. Izolatorul de detenție provizorie:
  - 3 celule;
  - curtea de plimbări;
  - baia și veceul.
2. Spațiul destinat interogărilor, utilizat și pentru examinări medicale.

Delegația a observat că restul celulelor (7 din 10) nu erau sigilate, fie sigiliile erau deteriorate. Acest fapt îngrijorează Delegația cu privire la acțiunile de prevenire a reținerii tratamentelor în cadrul Izolatorului. Administrația IP nu a putut oferi o explicație plauzibilă cu privire la starea încăperilor ce urmau a fi sigilate conform procedurilor.

Totodată, Delegația accentuează asupra calității înscrisurilor efectuate în Registrele instituției. Mai mult, membrii Delegației nu au avut acces (fie nu există) la Registrul de interviu a persoanelor deținute (ofițeri de urmărire penală, procurori și avocați).

III. TRATAMENTUL DEȚINUȚILOR

În cadrul vizitei, plângeri referitor la abuzuri din partea angajaților izolatorului nu au parvenit. Este salutar faptul că alegerii de tortură din partea angajaților inspectoratului nu au fost constatate.

Cu privire la condițiile de detenție, Delegația, constată cu îngrijorare că acestea sunt nesatisfăcătoare și nu corespund standardelor stabilite de legislația națională și internațională. Deținuții nu au acces la apă, lenjerie de pat, hrană, iar în celula unde se afla un singur deținut lipsea veceul.

Delegația a observat că unul dintre deținuți (în etate) este deținut mai mult de 25 zile. Motivul invocat de reprezentanții instituției este faptul că această persoană nu poate fi documentată din lipsa actelor de identitate, iar actele urmează să fie expediate din alt raion al Republicii Moldova. Din cauza procedurii respective, deținutul nedocumentat este nevoit să se afle în Izolator.

Delegația atenționează conducerea IP Hîncești că, aflarea în custodia poliției a unei persoane reținute nu poate depăși termenul de 72 de ore, iar dacă sunt motive legale/temeinice ca această persoană să se afle în custodia statului și după expirarea celor 72 de ore, persoana reținută urmează a fi transferată în custodia unui penitenciar. Temeiuri legale de a menține această persoană în custodia IP nu există. Durata procedurilor de documentare, în special eforturile minime ale IP în a documenta deținutul este îngrijorătoare.

IV. GARANȚII ÎMPOTRIVA TORTURII ȘI ALTOR RELE TRATAMENTE

Accesul la avocat. Potrivit Șefului IP, există o colaborare bună cu avocații din Sistemul Național de Asistență Juridică Garantată de Stat.

Totuși, deținuții au invocat caracterul formal al asistenței juridice garantate de stat, cât și indiferența avocaților publici față de cauzele persoanelor reținute. Avocații nu discută cu clienții, ci doar arată locul unde aceștia trebuie să aplice semnătura. Delegația nu a avut acces la Registrul vizitelor avocaților și nu a putut verifica durata și periodicitatea vizitelor efectuate în Izolator.

În urma consultării registrelor, Delegația a constatat cazuri de interviuare a persoanelor reținute în birourile ofițerilor de urmărire penală, cât și în absența avocaților. Practica respectivă este considerată de Delegație una abuzivă și neconformă Recomandărilor CPT din 2011 stabilesc că: „...*acestea trebuie să fie efectuate, în linii generale, de către ofițerii de poliție, într-o sală special echipată și destinată în acest sens. Un sistem de monitorizare continuu a normelor și procedurilor de audiere de către poliție ar trebui, de asemenea, să fie implementat, ceea ce necesită o evidență mai exactă a tuturor audierilor efectuate de către poliție, care ar trebui, dacă e posibil, să fie efectuate cu echipament electronic de înregistrare (audio și eventual înregistrare video)*”. Mai mult, Delegația susține că în cadrul izolatorului există încăpere specială pentru audieri supravegheate video.

Accesul la medic. Potrivit Șefului IP, examinarea reținuților/deținuților se realizează de către felcerul instituției (angajat pe 1,0 unitate). La necesitate, este solicitat serviciul de asistență medicală de urgență. În momentul vizitei felcerul nu era la serviciu. Cu toate acestea, Delegația a constatat că 2 persoane plasate în izolator în ziua vizitei, nu au fost examinate de felcer, deși trecuseră peste 4 ore de la plasarea persoanelor în detenție.

Informarea rudelor/prietenilor. Persoanele deținute au declarat că au avut posibilitatea să informeze rudele despre reținere și locul aflării lor. Totuși, una din persoanele reținute a comunicat că IP nu i-ar fi permis să efectueze un apel telefonic repetat pentru a reuși informarea rudelor (cel puțin la momentul efectuării vizitei).

Din relatările celor trei persoane deținute, Delegația constată că, la momentul reținerii persoanelor li se explică drepturile, precum și că au primit de la colaboratori informație în scris despre drepturile de care dispun potrivit art. 64 din Cod de procedură penală, inclusiv dreptul de a tăcea și de a nu mărturisi împotriva sa.

Din declarațiile reprezentanților inspectoratului persoanele deținute pot oricând adresa/depune plângeri la șeful inspectoratului sau prin intermediul șeful inspectoratului către procuror/familie persoane apropiate. Cu toate acestea **Delegația nu a putut constata/identifica în cadrul izolatorului/inspectoratului o procedură/ mecanism clar care se aplică în cazul plângerilor confidențiale adresate procurorilor, Avocatului Poporului, asociațiilor obștești privind rele tratamente/alegații la tortură pretinse a fi suferite în izolator sau din momentul reținerii a persoanelor, ceea ce trezește îngrijorare.**

V. CONDIȚIILE DE DETENȚIE

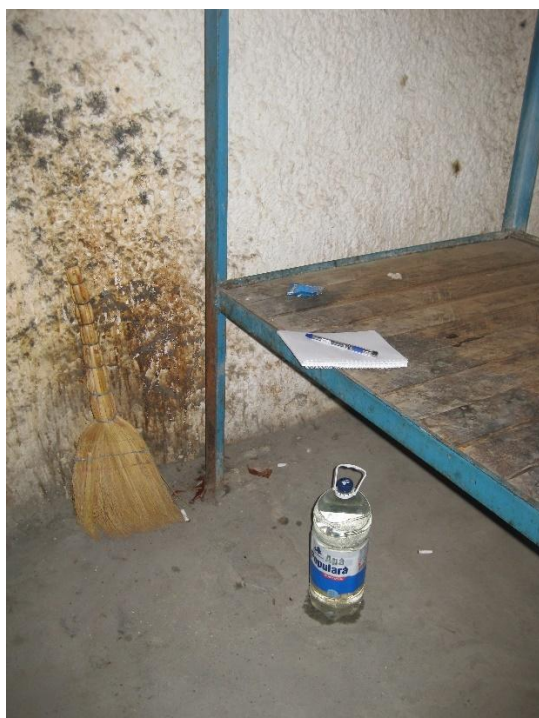
La intrarea în Izolator, lângă secția de gardă, se află o încăpere cu gratii de metal, unde se dețin, din spusele angajaților inspectoratului, persoanele până la 3 ore. **Peretele acestei cuști din metal era murdar, aparent o pată roșie de culoarea sângelui.** Delegația este îngrijorată de prezența acestei încăperi, care este utilizată pentru intimidarea și/ sau torturarea persoanelor aflate în custodia poliției. Angajații IP nu au putut explica proveniența petei respective de culoarea sângelui.

Celulele:

În urma monitorizării condițiilor de detenție din cele 3 celule practicabile, au fost observate următoarele:

- Doar 1 din cele 3 celule practicabile dispun de veceu. Pentru a-și satisface necesitățile fiziologice, deținutul trebuie să solicite permisiunea angajaților de gardă a izolatorului.

- Grupul sanitar din holul izolatorului este într-o stare impracticabilă, cu miros înțepător și greu suportabil. În această încăpere se află și dușul. Deținuților ce doresc li se pune la dispoziție vase unde acestea se pot spăla. Altă posibilitate de îmbăiere nu există.
- Reiterăm că prevederile art. 12 din Ansamblul de Reguli Minime pentru Tratatul Deținuților subliniază că „...instalațiile sanitare trebuie să permită deținutului să-și satisfacă nevoile naturale în momentul dorit, într-un mod curat și decent, iar art. 13 nuanțează că – ...instalațiile de baie și duș trebuie să fie suficiente pentru ca fiecare deținut să aibă posibilitatea să le folosească la o temperatură adecvată climatului și atât de des pe cât o cere igiena generală conform anotimpului și regiunii geografice, dar cel puțin o dată pe săptămână într-o climă temperată”.
- Ferestrele celulelor sunt de dimensiuni acceptabile, acoperite cu gratii metalice, fiind posibilă deschiderea lor.
- Lumină artificială în una din celule nu este disponibilă, pe timp de noapte pătrunzând din holul izolatorului printr-un orificiu mic amplasat deasupra ușii de intrare.
- Lămpă de pat este într-o stare nesatisfăcătoare și în unele cazuri nici nu există (vezi imaginile);

În privința alimentației persoanelor plasate în izolator, administrația izolatorului a afirmat existența unui contract de prestări servicii cu o companie ce furnizează servicii de alimentare a persoanelor de 3 ori pe zi, și că zilnic, persoana responsabilă, face comandă către agentul economic cu privire la numărul de porții. Realitatea prezentată de persoanele deținute arată că aceștia sunt alimentați o singură dată pe zi. La orele 11.00 min, una din persoanele reținute avea deja hrana distribuită pentru prânz. Nu există o claritate în privința modalității de distribuire a hrăni pentru persoanele aflate în custodie.

Delegația dorește să atragă atenția reprezentanților Inspectoratului de Poliție la prevederile Art. 20 din Ansamblul de Reguli Minime, care stabilește că: *Orice deținut trebuie să primească de la administrație, la orele obișnuite, o hrană de bună calitate, bine preparată și servită, având o valoare nutritivă suficientă pentru menținerea sănătății și a forțelor sale.*

Cele 3 celule utilizate ca celule de izolare a persoanelor dispun de câte un radiator mic învechit care, în opinia Delegației, nu asigură încălzirea pe perioada rece a anului. Totodată, a fost observant faptul că, în holul izolatorului sunt amplasate cel puțin 6 radiatoare noi. Potrivit explicațiilor angajaților IP, temperatura generată de radiatoarele de pe hol este pentru încălzirea gardienilor, la necesitate, ușile din celule se deschid și astfel pătrunde căldura de pe hol și în celule.

Un alt aspect îngrijorător pentru Delegație este, ***lipsa sursei de apă în celule***, și în acest sens avem în vedere atât apa potabilă cât și cea tehnică, or prevederile Art. 20 stabilesc că: *Fiecare deținut trebuie să aibă posibilitatea de a avea apă potabilă la dispoziție.* În cazul izolatorului de detenție de la Inspectoratul Hâncești asigurarea cu apă este efectuată de angajații izolatorului prin intermediul unor sticle de plastic.

Curtea de plimbare: Spațiul pentru plimbarea deținuților este acceptabil, însă nu are acoperiș în caz de plimbări pe timp de ploaie sau zăpadă. Deținuții au declarat că accesul la plimbare nu este asigurat. **Delegația a constatat că, angajații inspectoratului nu cunosc că persoanele reținute beneficiază de cel puțin o oră pe zi de plimbări la aer liber. Angajatul de serviciu, la momentul vizitei, din izolator e convins că plimbările sunt permise numai persoanelor plasate în arest de către instanța de judecată.**

Unul din deținuții intervievați a declarat că nu a beneficiat de plimbări la aer liber de 3 zile. Conducerea inspectoratului a motivat acest fapt prin lipsa persoanelor de supraveghere a persoanelor deținute pe timp de plimbare.

Asistența medicală

Din spusele conducerii izolatorului, examinarea medicală a reținuților se realizează de către felcerul instituției. Delegația nu a avut ocazia să discute cu personalul medical necătând la faptul că este angajat pe o unitate întreagă.

În izolator nu există cabinet pentru examinare medicală, fiind folosit în acest scop spațiul destinat interogărilor. La fel, din spusele angajaților examinarea medicală se efectuează în prezența personalului de supraveghere. **Acest fapt trezește îngrijorare privitor la posibilitatea documentării leziunilor corporale sau expunerea de către reținuți ale altor plângeri de ordin confidențial/ medical.**

Pentru fiecare nou-venit, asistenta medicală completează o singură Fișă de examinare medicală (o pagină standard) care nu permite înscrieri suplimentare sau monitorizarea în timp a aspectelor medicale pe întreaga perioadă de aflare în IDP. La examinarea fișelor s-au stabilit formulări de diagnosticări incomplete și descrieri formale. Ulterior, fișa standard de examinare medicală se anexează la dosarul personal al reținutului, care se păstrează la polițistul din hol/de supraveghere, astfel fiind constatată divulgarea datelor despre starea sănătății persoanei și este grav încălcată confidențialitatea actului medical.

În unitatea de gardă este disponibil Registrul înscrierilor de acordare a ajutorului medical persoanelor deținute în IDP, în care se realizează în practică înscrierile personalului medical din serviciul 903 (Asistența Medicală de Urgență) – inclusiv diagnostice stabilite, tratament efectuat și consultații recomandate.

Este îngrijorător faptul că nu am putut primi explicații clare de la administrație privitor la procedura de executare a recomandărilor medicale, dar și nerespectarea confidențialității datelor cu caracter medical și lipsa fișelor medicale individuale pentru reținuți.

Registrele, destinate înregistrării cazurilor de traumatisme/ automutilări și de declarare a grevei foamei, examinare medicală la intrare și ieșire din IDP nu sunt disponibile (lipsesc).

O altă problemă constituie nerespectarea procedurilor sigure de percheziții, dar și lipsa cunoștințelor la personal privitor la prevederile Instrucțiunii metodice cu privire la intervenția Poliției în prevenirea și controlul infecției HIV în mediul grupurilor cu risc sporit de infectare, aprobată prin Ordinul IGP nr.54 din 27 martie 2015.

CONSTATĂRI:

1. Incertitudine în privința faptului că Izolatorul de detenție provizorie a Inspectoratului de Poliție Hîncești este „de jure” folosit sau nu (sau cel puțin parțial). Neclaritate în privința celulelor nefuncționale, din motivul că la unele celule e deteriorat sigiliul. Din discuțiile purtate cu conducerea Inspectoratului de Poliție Hîncești, Delegației i s-a comunicat că în cadrul izolatorului este folosită doar o celulă, dar de facto, sunt utilizate 3 celule.
2. O persoană în etate este deținută în izolator în condiții nesatisfăcătoare mai mult de 25 zile din cauza lipsei actelor de identitate.
3. Delegația nu a putut constata/ identifica în cadrul izolatorului/ inspectoratului o procedură/ mecanism clar care se aplică în cazul plângerilor confidențiale adresate procurorilor, Avocatului Poporului, asociațiilor obștești privind rele tratamente/ alegații la tortură pretinse a fi suferite în izolator sau din momentul reținerii a persoanelor.
4. Cele 3 celule folosite ca celule de izolare a persoanelor dispun de câte un radiator mic învechit care, în opinia Delegației, nu asigură încălzire suficientă pe perioada rece a anului.
5. Lipsa accesului la plimbări în aer liber pentru persoanele reținute.
6. Starea sanitar-igienică nesatisfăcătoare în toate încăperile IDP.
7. Lipsa accesului la apă potabilă și menajeră;
8. Deținuții nu sunt asigurați cu lenjerie de pat și seturi igienice (pentru bărbierit, pasta/periuțe de dinți, săpun).
9. Asigurarea cu hrană se realizează doar o singură dată pe zi.
10. Accesul la baie nu este asigurat pentru persoanele deținute.
11. Audierile persoanelor reținute sunt petrecute de obicei în birourile de serviciu ale anchetatorilor. Nu există spații special amenajate pentru întreveneri cu avocații.
12. Examinarea medicală a reținuților/ deținuților se realizează în cabinetul de destinație comună amplasat în sediul Izolatorului. Totodată, s-a constatat practica de examinare medicală a reținuților în prezența polițistului, expres recomandată de a fi exclusă de recomandările Comitetului pentru Prevenirea Torturii (2011).
13. Nu se respectă confidențialitatea datelor medicale cu caracter personal a reținuților.
14. Examinarea medicală la intrare în IDP se realizează formal, iar la ieșire – nu se documentează.
15. Nu se cunosc și respectă Prevederile prin Ordinul IGP nr.54 din 27 martie 2015, inclusiv privind securitatea perchezițiilor.

RECOMANDĂRI:

1. Informarea angajaților IP Hîncești despre activitatea și atribuțiile Consiliului pentru prevenirea Torturii;
2. Respectarea normelor legale/ordinelor MAI/regulamentelor interne privind examinarea medicală completă a persoanelor parvenite în izolator. În special, asigurarea fără întârziere accesului persoanelor reținute la un doctor/examinarea medicală;
3. Identificarea unor proceduri/ mecanisme clare în cadrul izolatorului/ Inspectoratului de Poliție Hîncești privind plângerile confidențiale adresate de către deținuți procurorilor, Avocatului Poporului, asociațiilor obștești privind rele tratamente/ alegații la tortură pretinse a fi suferite în izolator sau din momentul reținerii a persoanelor;
4. Asigurarea condițiilor materiale minime de detenție în izolatorul inspectoratului în caz că persoanele reținute sunt plasate în detenție;
5. Asigurarea tuturor persoanelor reținute cu plimbări zilnice de minimum o oră;
6. Asigurarea persoanelor reținute din izolator cu hrană de minim 3 ore pe zi la ore prestabilite;
7. Asigurarea celulelor cu instalații de apă și canalizare;
8. Asigurarea deținuților cu salteleșlenjerie de pat curată, inclusiv cu veselă și produse igienice;
9. Crearea condițiilor sau înlăturarea încăperii pentru deținerea temporară (până la 3 ore) de la intrarea în izolator.

10. Identificarea și amenajarea unui spațiu în cadrul izolatorului, destinat special audierilor/ interviurilor/ vizitelor cu ofițerii de urmărire penală/ procurorul și avocatul, în condiții de confidențialitate și siguranță.
11. Totalitatea celulelor să fie încălzite adecvat în perioada rece.
12. Asigurarea că persoanele reținute să fie examinate de medic din momentul când sunt plasate în custodia poliției și la ieșire din IDP.
13. Asigurarea examinării medicale în condiții de confidențialitate și păstrarea documentației medicale în condiții sigure.
14. Asigurarea că registrele de evidență să fie în corespundere cu cerințele procedurale și să fie gestionate cu acuratețe toate înscrierile.
15. Informarea personalului privitor la prevederile Ordinului IGP nr.54 din 27 martie 2015 (inclusiv conducerea inspectoratului) și implementarea în practică.
16. Asigurarea reținuțiilor cu fișe medicale de ambulator cu completarea lor corespunzătoare; păstrarea lor în condiții confidențiale.
17. Identificarea soluțiilor privind posibilitatea amenajării unui acoperiș de protecție și a unor scaune sau bănci pe timp de ploaie/ ninsori a persoanelor deținute în izolator, în siguranță;

Consiliul dorește să primească informații exacte privind:

- măsurile luate în vederea implementării recomandărilor sau a măsurilor și termenii de implementare ale acestora,
- statutul izolatorului de detenție provizorie a Inspectoratului de Poliție Hîncești (sistat complet sau parțial). În caz că izolatorul este sistat parțial, prezentarea celulelor exacte care sunt funcționabile, folosite ca izolarea deținuților (numărul de identificare a celulelor), celulele care sunt sistate și care este statutul lor, pe care celule au fost aplicat sigiliu.

Imposibilitatea implementării ajusărilor formulate de Consiliul pentru prevenirea torturii implică recomandarea sistării complete în cel mai scurt timp a activității izolatorului de detenție provizorie a Inspectoratului de poliție Hîncești.

Data aprobării raportului

16 iulie 2017

Prin prezenta semnătură, confirmăm că acest raport a fost elaborat și aprobat prin consens de către toți membrii Consiliului pentru prevenirea Torturii

**Mihail COTOROBAI,
Președintele Consiliului pentru prevenirea Torturii**

_____ / semnat / _____